

Medicatie via sonde

Judy van Gelder, pharmacy practitioner
PEG Symposium

DOEL

- Voorkomen van verstopping van sonde door geneesmiddelen
- Verwerken van geneesmiddelen zodat ze via de sonde kunnen worden toegediend
- Ondervangen van interacties van geneesmiddelen met sondevoeding

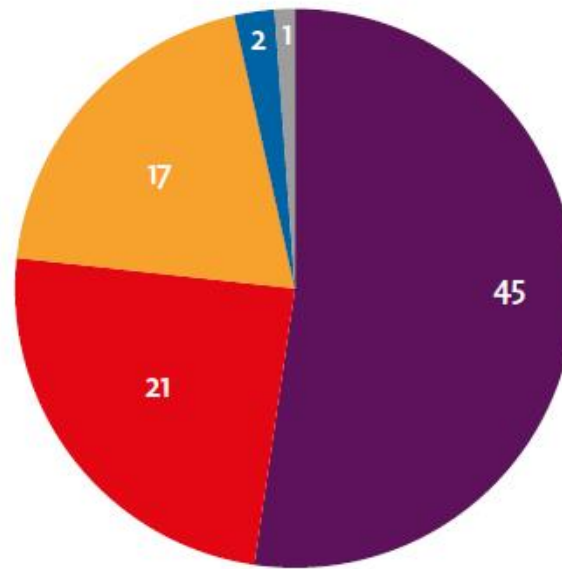

AANDACHTSPUNTEN

- Sonde kan verstopt raken
- Niet alle tabletten mogen vermalen worden
- Niet alle capsules mogen geopend worden
- Risico voor patiënt en verpleegkundige
- Invloed van sondevoeding op het geneesmiddel

Onderzoek uit Tilburg

Orale medicatie geslikt langs de sonde

Zonder orale medicatie

Orale medicatie toegediend via de sonde

Orale medicatie deels geslikt langs de sonde en deels toegediend via de sonde

Patiënt overleden

ALGEMEN NASLAG

- Kennisbank
 - SPC of IB tekst
- = uitgebreide bijsluiter

Informatorium Medicamentorum (15)	5 resu
Medicatiebewaking (391)	Gesel
Prijs en logistiek (63)	☐ Zoë
Productzorg (5)	☐ To
Bron	Enak
▸ Dermatica op recept (0)	▸ Oralie
▸ KNMP Farmanco (0)	
▸ LNA-mededelingen (1)	Mei 2
▸ LNA-procedures productzorg (0)	▸ Oralie
▸ Medische hulpmiddelen (0)	April
▸ Oralie VTGM (4)	▸ Oralie
▸ Parenteralia VTGM (0)	
Bereiding (7)	Maar
Zelfzorg (0)	▸ Oralie
	Febr

NASLAG SJD

I-prova = afgestemd op assortiment SJD:

- Orale medicatie bij sondevoeding en/of slikproblemen
- Orale medicatie bij sondevoeding en/of slikproblemen:
adviezen

WERKWIJZE IS GEBASEERD OP

Het op de juiste manier toedienen en klaar maken van orale medicatie via de sonde, zodat de werking van het geneesmiddel gewaarborgd is en blijft.

- Vermijd fijn malen zoveel mogelijk

Voorkeur uiteen laten vallen in water

- Vermijd fijn malen of uiteen laten vallen in water van meerdere middelen tegelijk

Chemische reactie

- Vochtbeperking:
 - **Veel vaste stof in weinig water** grotere kans op verstopping
 - **Volume verkleinen naar 10ml ipv 20ml**
 - **grote tabletten malen**
 - **altijd 20 ml naspoelen**
 - **vochtbalans registreren**

- Gebruik alternatieven b.v. zetpillen, dranken, injectie vloeistof via sonde

Dosering kan anders zijn.

- Niet toevoegen aan sonde
- Sondevoeding stopzetten tijdens toediening

- Direct na klaarmaken toedienen

Voorkomen groei micro-organisme

GENEESMIDDEL VORMEN

“Gewone” tabletten

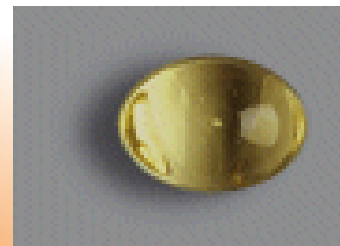
- Uiteen laten vallen in water (methode 1) of fijn malen
- **Film omhuld** is niet altijd gereguleerde afgifte of maagsapresistent. Suikerlaagje als smaakverhulling. Fijn malen (methode 2)

GENEESMIDDEL VORMEN

“Gewone” capsules

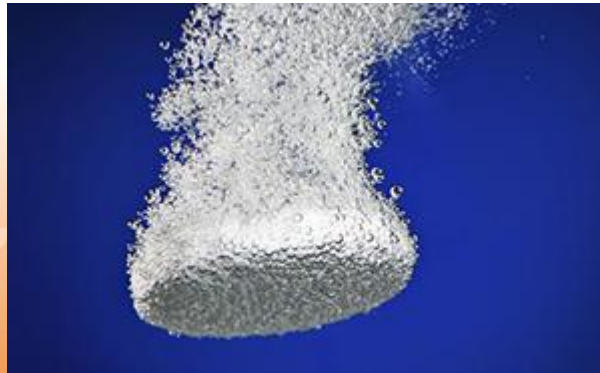
- Hard: Openen, bevat poeder. Niet malen.
(methode 4)
Slechte smaak!!
- Zacht: Vloeistof. Oplossen in warm water

GENEESMIDDEL VORMEN

Bruistabletten

- Bevatten koolzuur
- In enkele minuten goed uit laten bruisen, anders wordt koolzuur toegediend

GENEESMIDDEL VORMEN

Vloeibare toedienvormen

- Dranken, suspensie en druppels
- Injectie vloeistof oraal geven m.b.v. filternaald opzuigen
- Nadeel:
 - Groot volume
 - Stroperig evt. verdunnen met water
 - Bevatten soms veel suiker of sorbitol

GENEESMIDDEL VORMEN

Tabletten/capsules met gereguleerde afgifte

- MGA, SR, ZOC, OROS, LA, XR, CHRONO, HBS, MUPS, SUSTET
- 2-3x hoeveelheid van een gewone tablet
- Lagere doseerfrequentie
- Na fijn malen: -Duur van de werking neemt af
 -Hogere kans op bijwerkingen en toxiciteit

GENEESMIDDEL VORMEN

Maagsapresistente tabletten/capsules

- Coating voorkomt uiteen vallen in de maag.
Na Fijn malen kans op onderdosering, niet werkzaam
- Irritatie maagslijmvlies. Gastroïntestinale bijwerkingen.
- Bij een duodenum sonde mogen deze middelen wel fijn gemalen worden

RISICOVOLLE STOFFEN

RISICO wordt bepaald door de toxiciteit van de stof en de duur waaraan iemand aan dat middel wordt bloot gesteld.

Blootstelling vermijden

- Indien mogelijk fijn malen voorkomen, voorkeur spuitmethode
- Handschoenen dragen
- Poeder zo min mogelijk inademen

RISICOVOLLE STOFFEN

Reproductietoxische stoffen

- Giftig voor de voortplanting
- Zwanger of kinderwens: Handschoenen dragen, uit de verpakking halen.

NIET MALEN!!

Niet zwanger: mag wel malen.

- B.v. finasteride, thalidomide en lithiumcarbonaat

RISICOVOLLE STOFFEN

Kankerverwekkende/mutagene stoffen

- Risico voor iedereen
- Blootstelling absoluut vermijden
- Cytostatica

Sensibiliserende stoffen

- Kunnen een overgevoeligheid veroorzaken
- Blootstelling met de huid voorkomen
- Antibiotica

INVLOED VOEDING/SONDEVOEDING

- Opname geneesmiddel kan verminderen
Zure PH nodig (bij duodenum sonde)
- Opname geneesmiddel kan verbeteren
- Geneesmiddel kan een negatieve invloed hebben op de stabiliteit van de sondevoeding
 - Invloed op Ph m.n. stropen en zure vloeistoffen
 - Klonteren
 - verandering viscositeit

STAKEN SONDEVOEDING

- Sondevoeding staken 1 uur voor tot 2 uur na toedienen medicatie.
!! bij laag gedoseerde werkzame geneesmiddelen
- Indien stoppen sondevoeding niet mogelijk is, is de werking van het geneesmiddel waarschijnlijk verminderd
- Indien sondevoeding vaak gestopt moet worden moet de inloopsnelheid aangepast worden om de hoeveelheid SV per dag te halen

SCHOON MAKEN

ALTERNATIEVEN

WERKWIJZE SJD

- Doorgeven aan ziekenhuis apotheek
 - Indien van toepassing zal de ziekenhuis apotheek de medicatie opdracht in evs wijzigen
 - Start medicatie opdracht: “medicatie via sonde”
 - Adviezen in TRS vermelden b.v. methode anders dan methode 1 of risicovol
-
- Ook aan de ziekenhuis apotheek doorgeven als sonde gestaakt wordt.

VERSTOPTE VOEDINGSSONDE

- Sonde krachtig doospoelen met 20 ml lauwwarm kraanwater
- Sonde doospoelen met **maximaal 20 ml** natriumbicarbonaat 4,2%,
- Bij voortdurende verstopping: sonde verwijderen en nieuwe inbrengen
- Zo nodig voedingsverpleegkundige consulteren

VERSTOPTE VOEDINGSSONDE

Wat mag er niet?

- Nooit een voerdraad gebruiken
- Geen stoffen gebruiken die eiwitten denatureren b.v. acetylcysteine, spa rood, cola

VRAGEN??

Bel de ziekenhuis apotheek

